

Authorem præterea hujus translationis habendum esse sanctum Pontificem Callistum, cui necessarium visum sit, ea rursus in ignotiora, & alias ob primam commorationem magnopere congruum, atque opportunum locum adducere. Quandoquidem & Vaticano Principis Apostolorum sepulchro ruina imminere videbatur, & omnia Religionum *Venerabilia*, Christianæ præsertim, collocanda sive transferenda erant Heliogabali Imperatoris jussu intra profanam impij hujus Cæsaris ædem (a): Corpora demum Apostolorum secundo

Pauli. Hanc autem in memoriam singularis ad utrumque pertinentis eventus, quem eo die contigisse constaret, fuisse institutam verosimillimum Moretto videtur n. xxv. laudatæ disputationis; perspecto Romanæ Ecclesiæ frequentiore usu, suis quamque diebus, quibus accidissent, anniversaria recordatione insigniores ad Christi religionem pertinentes res gestas, celebrandi. At quis ille eventus (prosequitur doctissimus author) PETRUM æque ac PAULUM pertingens, & quidem insignis, memoriaque dignus? Non utique obitus. Etenim hic celebratus est antiquissima quoque ætate (quemadmodum & in notis ad Cortesium, & in Annalibus SS. PETRI & PAULI demonstravimus) ad diem 29. Junii. Non prima translatio ad Catacumbas: siquidem per facinus illa contigit execratione atque oblivione potius dignum. Non reportatio sacrarum PETRI & PAULI Reliquiarum in Vaticanum atque Ostiense primam translationem consequuta. Nam ejus memoria (si quæ unquam instituta fuerat) vacare seu omitti debuit, quum par aliqua functio contigit posterioribus annis. Non denique ejusmodi actio, quæ secundam transla-

tionem, cujus tempus investigamus, sequuta est, Cornelio, ut supra ostendimus, catholicam Ecclesiam gubernante. Ista enim (quod ex sequenti animadversione patebit) Junio mense est absoluta. Fuit igitur altera illa translatio ad Catacumbas, quam quod acciderit reapse die 22. Februarii, ea die celebrarunt olim Romani, veluti eventum & propter authorem suum, & propter occasionem (de quibus jam in proxima adnotatione sermonem instituemus) memoria dignissimum.

(a) Et sane ex superius descriptis pag. 364. & 365. Dionis Cassii, Herodiani, atque Ælii Lampridii locis docemur: *Primo*, Heliogabalum, quod Helephantorum quadrigas agitare decrevisset in solo Vaticano, varia circa istud constructa sepulchra dejecisse. *Secundo*, eundem in id præcipue elaborasse, ut Urbem immo Orbem universum ad unice colendum venerandumque Idolum cognomine insignitum suo, perduceret. *Tertio*, ad hoc facilius obtinendum, illud sibi potissimum proposuisse, ut quæcumque sacratoria ac venerabilia apud uniuscujusque sæctæ religionisve homines haberentur, in ejusdem Idoli tem-

plum

cundo ad Catacumbas translata; latuisse ibidem annis triginta, mensibus quatuor, totidemque diebus (si in relato pag. 364. libri Pontificalis textu legamus vi. Kal. Jul. sin vero cum Vignolio legere velimus iii. Kalend. diebus septem) a die scilicet 22. Februarii, ad diem 26. vel 29. Junii anni 250. quo curante Beato Cornelio Papa, sunt denuo in locis reposita, eorum adhuc præsentia celeberrimis.

Hæc sunt, quæ de translatis semel atque iterum corporibus SS. PETRI & PAULI, ad *Catacumbas*, prolatorum hæc-

A a

hæc-

plum transferenda curaret. *Quarto*, nec res christianas talibus exemptas voluisse infortuniis stultum Casarem, quin potius sæcularum sortem ceterarum subituras, disertissimis verbis pronunciasse. *Quinto*, tantam Heliogabali insaniam, præsertim, quæ sacra respiceret, innotuisse maxime, quam Urbem ingressus est primum post susceptas in Oriente Augustales insulas, nimirum post sequutam adversus Macrinum rebellionem militum die 16. Maii, quam prællum ejusdemque Macrini cum filio cædes excepit, proximamque transactam ab Heliogabalo hyemem Nicomediæ. Porro ex his omnibus non modo secundam quam supra commemoravimus translationem corporum SS. Apostolorum ad Catacumbas; sed etiam ejusdem translationis occasionem, authorem, atque annum sic colligit eruditissimus Petrus Morettus in in sæpe citata Disputatione num. xxvii. & xxviii. Quum dubio præcul sit ante & circa initium Imperii Heliogabali in primitivis sepulchris Vaticano & Ostiensi venerabilia corpora Petri & Pauli fuisse culta; siquidem certum est ex superius demonstratis, quod ibi colerentur, Zephyrino summum tenente Pon-

tificatum, quem complese nemo negat autem memoratum initium; quum itidem pro certo haberi debeat, (præsertim si ad summam, qua tunc temporis res Christi publica perfruebatur tranquillitatem, animum adiciamus) ipsos Ethnicos non omnino ignorasse, cur Christiani homines Vaticanum & Ostiense solum frequentarent: Si Heliogabalus ex testimonio Lampridii palam jactabat ad infamis sui Idoli cultum translatum iri etiam *Christianam devotionem*: si venerabilia Religionum omnium in templum illius collocanda curabat: si immanis, quam instituere voluit apud Vaticanum campum, quadrigarum agitatio fatalis videbatur propinquis molibus, sepulchralibus potissimum, quispiam ne credat, talium rerum rumorem, statim ac obortus est, non pervenisse ad aures summi Pontificis Callisti, qui sic insaniente Heliogabalo, regebat Ecclesiam, neque eum prævidisse, quale PETRI tumulo immineret periculum, & quam verosimile esset, ut sacrosanctæ Apostolorum reliquiæ in profanum templum transferrentur inter superstitionosa Gentilium *venerabilia* collocandæ, habendæque veluti insigniora de-

prom

hactenus, atque explicatorum veterum Monumentorum ope ac beneficio, nobis manifestantur. Neque veremur apud doctos cordatosque viros eorundem monumentorum vacillare posse fidem. Nemo enim (ut per singula discurram) persuadere unquam audebit non modo sapientibus, sed ne leviter quidem eruditis hominibus, levem esse auctoritatem, vel fragmenti, quod nomen praeferens vetustissimi secundi seculi theologi, ab Ecclesiasticae historiae Principe meruit conservari; vel versiculorum, quos doctissimus & fulgi-

prostrata etiam Christiana religione trophæa; proptereaque non statim eas Callistum Papam eduxisse ex Vaticano & Ostiensi, occultasseque in ignotiore ac remotiore loco?
 „ Ego quidem (prosequitur cl. Morettus loc. cit.) „ crediturum „ isthac arbitror nullum, cui notum erit, quam vigiles in administranda Christi republica Romani Antifites fuerint, & quam grato animo, & obsequio singulari Apostolorum Principes venerati sint semper, Petram maxime, originem æternam duraturæ dignitatis Apostolicæ Sedis.
 „ At quis locus ille, nisi ex quo „ levatos Apostolos a Cornelio, „ haud multo post Heliogabali regnum, florente, didicimus per testimonium Catalogorum, & libri Pontificalis, nimirum in „ Catacumbis, quarum situs opportunitatem optime noscebat „ Ecclesia, & quæ illud insuper præcipue habebant, quod tanto thesauro jam fuissent consecratae? Quis Pontifex, nisi sub quo „ juxta accuratorem temporum „ supputationem, integra excurrit „ Heliogabali dominatio, idest „ Beatissimus Callistus? „ Vide etiam egregium ejusdem Moretti

opus de *S. Callisto PP. & M. G.* disquisit. r. cap. 2. quo Chronologia illustratur Callistiani Pontificatus, & regni coavorum Imp. juxta sententiam Chronographorum primæ notæ. En ut colligit clarissimus Transyberinæ Basilicæ historicus secundæ translationis occasionem authoremque ex Lampridio. Atqui jam hisce ita collectis, commode notum fit, cujus anni mensis fuerit Februarius, quo dictam translationem gestam fuisse probavimus ex laterculo Polemii Sylvii pag. 367. Nempe fuit anni æræ vulgaris 220. quo Heliogabalus *primum ingressus Urbem*, ex Oriente profectus (ubi post acceptum Imperatoris nomen mense Majo anni 219. necemque Macrii & Didumeni filii, hyemem exegerat subsequutam) superstitionis suæ conspicua edidit signa, de quibus Beatus Callistus Papa certior factus consulere debuit sacrorum corporum securitati. Anno enim 219. (inquit Blanchinius in Prolegomenis ad tom. 2. Anastasii pag. CCII.) *Heliogabalus, præmissa imagine sua, Romam venit, & solis Sacerdotem gerit, nummosque cudit, SACERDOS DEI SOLIS ELAGABAL. Alagabalus Romam rediens Deum suum cogno-*

fulgidiore Christianismi ætate vivens Pontifex Damasus, omnium exposuit obtutui: vel Catalogorum, quorum primus scriptus est regnante Justiniano I. Augusto, alter ab ipsa singulari Codicis, e quo decerptus a Schelstratio fuit, vetustate, maxime commendatur; vel prioris partis libri Pontificalis, quam viri, nostri & superioris seculi *πρεσβυτεροι* ex antiquioribus S. R. E. tabulis conflata, optimo meritoque jure arbitrantur; vel epistolæ S. Gregorii Magni, eventum non externum, sed plane domesticum, & alias testatum Damasi Papæ versiculis, non cuicumque de trivio femina, sed Augustæ Romani Imperatoris conjugii, serio narrantis; vel historiarum Dionis atque Herodiani, gesta suorum temporum describentium; vel demum vitæ Heliogabali, vix centum post annos a Lampridio contextæ, infamissimi Cæsaris memoria adhuc vigente, consultisque Synchronis eidem, aut certe supparibus historicis, ac regestis Senatus Populique Romani, quemadmodum integram vitam legentibus, manifeste constabit.

A a 2

Sed

cognominem intulit, eique templum condidit, sive potius condere cepit, quod (attenta ejusdem templi magnificentia, de qua Herodianus l. c.) perfecit anno sequenti. Consule Labbeum tom. 1. Chronologiae historicæ pag. 193.

His de præciso secundæ translationis tempore perspectis, facile deprehenditur, quamdiu in *Catacumbis* steterint translata ad eas Beatissimorum Apostolorum corpora. Steterunt scilicet per annos solidos xxx. menses iv. dies iv. Toridem quippe fluxere a die 22. Februarii anni 220. ad diem 28. Junii anni 250. quo tempore reportata secundo fuisse ad Vaticanum & Ostiense conditorium, descriptus superius pag. 364. libri Pontificalis textus ex vita Cornelii factis manifeste significat. Quum enim sancti hujus Papæ Pontificatus incipiat die 2. Junii an. æræ Christi

250. deficiatque 14. Septembris an. 252. prima laudati textus pars, quæ incipit *Hic* (Cornelius) *temporibus suis* & definit in *vi. Kal. Julii*, clare procul dubio, ut legenti patet, hanc fuisse diem tradit, qua S. Cornelius ad primitiva sepulcra retulit Apostolos, posterior vero pars incipiens, *Post hoc eodem tempore*, prænotatam diem illam 26. Junii pertinere ad annum Corneliani Pontificatus primum, non obscure designat, enarrando dumtaxat seriem gravissimarum ærumnarum, quas vexasse Cornelium toto secundo dicti Pontificatus anno, & tota portione tertii incepti, quo occisus est, constare videtur ex assertis a Blanchinio, tum in Prolegomenis ad tom. 2. Anastasii pag. CCVIII. col. 2. tum etiam in notis ad laudatam Cornelii vitam pag. 197. & seqq.

Sed jam ad recentiorum criticorum de eadem SS. Corporum translatione ad *Catacumbas* differentium, errores & anacronismos breviter detegendos corrigendosque, laudato Petro Moretto duce, progrediamur. Ac primo occurrit Eminentissimus Annalium Ecclesie pater Baronius, qui ad annum Christi 221. priorem vero juxta ejus Chronologiam Callisti Papae: „ His temporibus (inquit) Elagabalum auctor est Lampridius ad agitandas quatuor Elephantorum quadrigas in Vaticano demolitum esse aliquot sepulcra, quae obstitabant. Existimavit ob id aliquis (nimirum ut habet cl. Annalista ad oram paginae, *Panvinus in addit. ad Platinam & de Rom. Pont.*) sed nulla plane auctoritate vel ratione, tunc dirutum esse inter alia sepulcrum Apostoli Petri, translatumque corpus ejus ad *Catacumbas*, ubi una cum Pauli corpore manserit usque ad Cornelium Papam, qui utrumque sustulisse dicitur, & Petri in Vaticano, Pauli vero via Ostiensi, ubi sunt postea ipsius erectae Basilicae, collocasse. Amplioribus sane spatiis Vaticanum olim patuisse tom. I. Annalium diximus: adeo ut non sit necesse haec intelligere facta ab Elagabalo, ubi esset Petri sepulcrum. Rursum vero cum illud esset a latere Circi Neronis, inhærens monti, nequaquam videri potest, illic fuisse opportunum locum ad agitandas immanium bestiarum quadrigas. Nam, si velimus illum eas agitare in Circo Neronis, si spectaculi capax Circus non erat, ipse primò diruendus fuisset; cum tamen nulla mentio habeatur de circo diruto, quod ante omnia (quod res esset longe majoris momenti, quam privatorum sepulcra) dicendum fuisset. Si vero eum extra circum agitare quadrigas dicere velimus; tunc cum inter Circum & tumulum S. Petri perangustum esset spatium, monte a tergo, a fronte Circoposito, non satis erat Elagabalo demoliri sepulcra, nisi solo æquasset (ut dictum est) Circum, cum tamen nonnisi aliquot sepulcrorum factam esse jacturam idem affirmet. At si demus etiam tum Petri Apostoli dirutum sepulcrum, ejusque corpus translatum fuisse ad *Catacumbas*, quae, rogo, ratio subesset, ut & Pauli Apostoli corpus etiam sepulcro via Ostiensi collocatum, & in hæc tempora asservatum, inde tolleretur, nulla causa vel saltem

vero-

„ verosimilis monstrari potest. His igitur penitus confutatis, magna est apud me auctoritas S. Gregorii affirmantis paulo post tempus passionis Apostolorum eorundem „ sacra corpora a Græcis furtim sublata, tumque ad *Catacumbas* perlata fuisse: qui divino miraculo præpediti, „ a coeptis desistere coacti sunt, cum Fideles, re com- „ perta, in sua loca Apostolorum corpora retulerunt „. Hactenus Ven. Card. Baronius, qui verbis S. Gregorii ex epistola ad Constantinam Augustam descriptis, concludit, numquam revera a S. Callisto Papa Beatissimorum Apostolorum corpora in *Catacumbas* fuisse translata, proindeque *allucinatum* esse incertum libri Pontificalis authorem in Cornelii vita. At immerito sane Panvinium a Baronio redargui, ex his quae de duplici corporum SS. Apostolorum translatione superius dicta sunt, satis, ut opinor, manifeste patet; *Causam* certe *verosimilem*, quam Baronius quarit, nemo ignorat, rumor scilicet de inferendis in Heliogabali templum Religionum omnium *Venerabilibus* a Lampridio memoratus (a). Quamobrem non video, quo jure cl. Morettus

A a 3 num.

(a) Quamquam Ven. Cardinalis Baronius *l. cit.* recte animadvertat, per Lampridianum textum Vaticanorum aliquot sepulcrorum everisionem significantem, non probari everisionem Vaticani sepulcri B. Petri, parum tamen critice ex hoc deducit, nullam extitisse causam Callisto Papae transferendi Petri Reliquias ad *Catacumbas*. Siquidem, vel solus metus, ne ruina postorum utique non longe ædificiorum latius progrediretur, ad illas tutiori situ deponendas movere debuit vigilantissimum Pontificem. Quod autem subdit Baronius de reiicienda secunda translatione, quia Antiquorum nullus ejusdem meminert, Baronianum acre iudicium parum olet, suoque auctori contradicit. Etenim & severioribus criticis persuasum est, ea,

quae solidis conjecturis nituntur, quamvis nemo veterum expresse testetur, non statim esse habenda pro falsis, aut respuenda, atque ingens Annalium Ecclesie opus nonnumquam refert magnum Parentem suum aliquid solis conjecturis probantem, quod aperto majorum testimonio carere dignoscitur. Quid dicam de elevata a viro summo auctoritate scriptoris Vitae Cornelii in libro Pontificali occurrentis, quem *allucinatum* praesidenter vocat, & *incerta* scribentem? Ea quidem Baronius minime protulisset, opinor, si meminisset, se ad gravia quaedam comprobanda, ejusmodi *incerti auctoris* testimonii sapissime uti, ac praeterea si novisset, in vetustissimis etiam Romanae Ecclesiae tabulis, Catalogis scilicet summorum Pontificum superius lauda-

num. XLVII. suæ disputationis sæpe laudatæ, doctissimum Augustiniani ordinis Alumnum eadem prorsus cum ipso de duplici translatione sentientem carpat, ejusque *diligentiam vel criticam desideret*, ac merito propterea eundem a Baronio vapulare, afferere non vereatur. Neque enim Panvinius, antiqua hac de re monumenta, *consulere neglexit* (quod supponit Morettus num. XLVII. & XLVIII.), ac nominatim Lampridianas de Heliogabalo narrationes, prout ejusdem Panvini opera consulentibus patebit, præcipueque locum illum, quem ex libello de *septem urbis Ecclesiis* cap. IV. pag. 34. & seq. edit. an. 1570. idem Morettus descripserat num. XXXIV. asserens, *se non alium præter hunc ex libris, quibus Honu-phrius de nostro argumento disserit, perlustrare oculis potuisse.*

In

tis, adnotatum reperiri, quod ipse *allucinationem* potius appellandum putat, relatum in libro Pontificali. Ceterum observandum, quæcumque hætenus adversus Baronium disputavimus, afficere etiam Severinum Biniium, & Michaelem Angelum Lualdum. Nam Binius contenta in relato Baronii loco fere integra exscribit, ampliaturque in adnotatione ad Vitam S. Cornelii Papæ, quam leges tom. I. Conciliorum Labbei; Lualdus autem (de quo Mandosius tom. I. Biblioth. Romanæ Centuria 3. n. 38. pag. 170.) in historia Ecclesiastica, seu tractatu de origine Christianæ religionis, & propagatione Evangelii in Occidente tom. 2. lib. 8. cap. 2. pag. 367. & seq. etsi non singulos Baronii nævos, suos faciat, cum eo tamen translationem alteram reicit, nec propriis caret indigentia, ac non satis maturæ critices iudicis. Inter alia, quæ prætereo (ex. gr. quod tempus unice translationis constituere pluribus volens, nihil inde desinendum sibi constituat: quod nonnullarum revelationum recentioris ævi

authori, de re antiquissima loquens, fidere videatur: quod verba Grægorianæ epistolæ ad Constantinam tempore quo passi sunt, intelligi posse existimat etiam pro anniversario quovis die, passionis memoriæ recolendæ consecrato, &c.) illud palmare & manifestum est, quod translata in Catacumbas corpora Apostolorum a Græcis seu Orientalibus diu ibi remansisse, & reportata demum ad pristina sepulcra sub Cornelio PP. decernat, inquit, *doppo longa serie d'anni . . . Cornelio Pontefice li vasse da quelle grotte, e li vipse di nuovo ne' loco antichi Cimitevii*. Qui enim id statuit, ostendit, nec se vidisse celebre fragmentum disputationis Cæli Theologi, quod certe *longam illam seriem* annorum eliminat, dum testatur, haud multo ante Cornelii Pontificatum, nimirum sub Zephyrino, qui xxxiii. circiter annis Cornelio præcessit, Reliquias Apostolorum non in Catacumbis, sed in Vaticano, atque Ostiensi a Fidelibus cultas, quemadmodum superius animadvertimus.

In eo igitur opusculo Panvinius, de Basilica Vaticana sermonem instituens, hæc habet: „ Hanc Basilicam in monte „ Vaticano parvæ Ecclesiæ forma (ut tradit Damasus Papa „ primus ædificavit in ipsa B. Petri morte Anacletus Presby- „ ter S. R. E. ab eodem Petro ordinatus, & tertius ab eo „ postea Pontifex Romanus, juxta viam Triumphalem, „ Cælique & Neronis Circum, quo loco idem Apostolus... „ crucifixus fuerat . . . Idem Anacletus postea Pontifex fa- „ ctus, instituit, ut reliqui Episcopi Romani eo loci se- „ pultura traderentur. Hinc Linus, Cletus, &c. Cælius quis- „ piam scriptor Ecclesiasticus, qui cum S. Zephyrino Papa . . . „ adversus Proclum . . . disputavit, hæc verba de locis, „ ubi SS. Apostolorum Petri & Pauli posita sunt tabernacula, „ sive cœmeteria scripsit. *Ego habeo trophæa Apostolorum „ quæ ostendam. Si enim procedas via triumphali quæ ad „ Vaticanum ducit, aut via Hostiensis, invenies trophæa de- „ fixa, quibus ab utraque parte statutis, Romana communi- „ tur Ecclesia. Vetustissimam S. Petri memoriam, ut eam „ Damasus vocat, sive Martyrium vel Confessionem (ut „ eam S. R. E. Protonotarii, qui græce latineque res gestas „ Martyrum scripserunt, appellant) destruxisse videtur ne- „ farium naturæ monstrum Heliogabalus Imperator, quum, „ ut Lampridius tradit, sepulcra Vaticana, quo Elephantorum „ quatuor quadrigas latius & commodius agitaret, quæ „ obstitabant, dejecisset. Quo tempore S. Callistus Papa, qui „ B. Zephyrino successit, corpus Apostoli Petri ex cœmete- „ terio Vaticano diruto, ad Catacumbas juxta cœmeterium „ ab se ad secundum ab Urbe via Appia lapidem extru- „ ctum cum corpore S. Pauli transtulit, ubi sub altare mar- „ moreo, quod adhuc extat, usque ad Cornelii PP. Ponti- „ ficatum per annos circiter xxx. jacuerunt sub Romanis „ Pontificibus Callisto ipso, Urbano, Pontiano, Antero, „ Fabiano, & Cornelio. Nam Damasus auctor est, S. Cor- „ nelium Papam Lucinæ matronæ Romanæ rogatu corpora „ Apostolorum Petri & Pauli a Catacumbis noctu sustulisse, „ & prioribus suis locis relocasse . . . Primum quidem cor- „ pus B. Pauli B. Lucina posuit in prædio suo via Ostiensi „ juxta locum ubi decollatus fuerat. S. vero Petri corpus „ accepit B. Cornelius Episcopus, & posuit juxta locum, „ ubi crucifixus est, inter corpora SS. Episcoporum in Va-*

„ ticano „ . Huc usque eruditissimus Panvinus, qui dein paullo inferius prolatis in medium locis ex libro Pontificali in Vita Cornelii, & ex litteris S. Gregorii Magni ad Constantinam, etsi utriusque translationis discrete non meminerit, mirifice tamen in his quæ ad earum translationum occasionem tempusque spectant, nobiscum & cum Moretto ipso consentit.

Baronii Lualdique sententiis excussis, Panvinioque ab negligentia nota vindicato, quæ præstatiores nostri & elapsi seculi critici in hanc rem attulerint, breviter expendamus.

Papebrochius e Societate Jesuitarum tom. v. Junii Bollandiani §. iv. *Analectorum de SS. Petro & Paulo*, secundam tantum translationem admittens, ita S. Gregorium Magnum cum Libro Pontificali conciliare conatur, ut verba illa toties laudatæ Gregorii Epistolæ ad Constantinam *tempore quo passi sunt Apostoli* ad subsequenda tempora, quibus alii atque alii Christiani sub variis persecutoribus occisi sunt, extendat (a). At quis credat, S. Gregorium, licet parum aliquando sollicitum de indicando præciso tempore cuiuspiam eventus, per formulam *tempore, quo passi sunt Apostoli* (passos autem constat haud multo post medium seculi primi) significare voluisse exordia seculi tertii? Cui verosimile visum fuerit, Pontificem doctoremque sanctissimum non hercle ineloquentem, aut latine scribendi rationis imperitum, ut *Fideles passos exemplo Apostolorum* exprimeret, *passos Apostolos* expressisse? An quia *tempus, quo passi sunt Apostoli*, de præciso momento passionis intelligi nequeunt, quod

(a) Idem Papebrochius loc. cit. p. 435. num. 30. „ Torquet se Lualdus (ait), ut *tempus, quo passi sunt Apostoli*, faciat intelligi anniversarium aliquem passionis eorum diem, pacata jam Ecclesia per Constantinum, sub quo, vel successorum ejus aliquo, talia acta sint. Sed mera isthæc violentia est. Malim ego admittere S. Pontificem (Gregorium) plerumque magis sollicitum de rebus, quas tractat, quam de tempore, quo res præ-

„ cise contigerunt, hic intellexisse *tempus, quo passi sunt Apostoli* cum aliqua latitudine, quæ extendi etiam posset ad tempora sequentia, quibus alii atque alii Christiani sub variis persecutoribus occisi sunt. Certe ita restringi factum ad tempus passionis non potest, ut non fuerint Cadavera ante in Vaticano, & via Ostiensi deposita, quam fuerint (ut prætenditur) ab Orientalibus sublata, &c.

quod tunc abessent rapturi sacra spolia Orientales, de remotissimo ab eadem passione tempore, intelligenda erunt?

Schelstratius tom. i. *Antiquit. Eccl. illustratæ*, & apud tomum 2. Anastasii Blanchiniani p. 194. col. i. unicæ translationis opinionem a se amplexam abunde docet (a). Verum cur non edisserit, admittat ne, quam Magnus Gregorius actam narrat ab Orientalibus circa tempus passionis Apostolorum, an eam, quam Callisti temporibus attribuit Panvinus? Præterea a S. Gregorio narrari ait, quod Orientales Petri & Pauli corpora in Catacumbas occultarint, dum *eos Romani insequerentur*; quum e contra sanctissimus Pontifex scribat, factum impetum a Romanis, quando jam ante occultata corpora in Catacumbas *levare* illinc adniterentur, & nequirent Orientales. Adhæc Petri Reliquias, quas semel vult translatas ad Catacumbas, ex Vaticano Cœmeterio eductas fuisse, non abnuit, & quidem, ut aliquo tutiore loco apud easdem conventus agerent Fideles. Cur tamen Petri Reliquiis Paulinas adjungit non certe in Vaticano sepultas? Tandem licet vetustiorum Pontificum historiam, Fa-

(a) Quæ in actis (inquit) S. Cornelii traduntur de corpore S. Petri, quod ab eo positum fuit juxta locum, ubi sepultus est in monte aureo in Vaticano III. Kal. Julii, indicant etiam translationis diem ab Ecclesia Romana celebratum. Quomodo autem factum sit, quod corpus B. Petri ab Anacleto adhuc Presbytero in Vaticano reconditum, rursus a Cornelio huc translatum sit, duabus de causis contingere potuit: vel quia verum est, quod Gregorius M. tradit lib. 3. reg. epist. 30. ad Constantinam Augustam, quod Orientales ea auferentes, dum Romani illos insequerentur, & ad secundum Urbis miliarium in Catacumbis collocarint, indeque a Cornelio translata sint: vel quia Fideles in cryptis Vaticanis dete-

„ sti, sub Callisto PP. cum Cor-
„ poribus Petri & Pauli ad Cata-
„ cumbas confugerunt; ubi & Ro-
„ mani Pontifices a Fabiano sepe-
„ liri cœperunt. Unde, rogante
„ Lucina, Cornelius ea in Vati-
„ canum transtulit, ut pluribus
„ probat Onuphrius in historia ma-
„ nuscripta „. Historia autem Pan-
„ vinii MS. quam heic laudat Schel-
„ stratius, est fortasse historia Basili-
„ cæ S. Petri, in Bibliotheca Vati-
„ cana recondita, nisi sint egregia
„ illa Ecclesiastica historia ab eodem
„ Panvinio acerrimo exquisitoque ju-
„ dicio conscriptæ, volumus, ex qui-
„ bus magnopere profecit Baronius,
„ quæque in ejusdem Bibliothecæ plu-
„ teis adhuc delitescunt, utinam
„ aliquando in publicam hominum
„ lucem communemque utilitatem
„ proferantur.